20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އ ންމު ކޮ މިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން
20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)6
ފެށުނު ގަޑި: 11:41

އާންމު ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު؛ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އާންމު ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން.
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި މިއަދު އެޖެންޑާކުރެވިގެން ކުރިއަށް މި ދަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 191 ވަނަ
މާއްދާއަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙު ދިރާސާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން މި
ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާފައި މި ވަނީ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މީގެ ކުރީގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު
މި ވަނީ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއަށް މިއަށް އިޞްލާޙުގެނައުމަށް ޓަކައި ހުށަހަޅުއްވާފައި. ދެން އެގޮތުން އިދާރާގެ ފަރާތުން
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް މި މައްސަލަ މި އޮތީ މިއަދު އެޖެންޑާކުރެވިފައި ފޮނުވުމާ އެއްކޮށް. ދެން އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮމިޓީގެ ހާޒިރީ ދަންނަވައިލާނަން. ޢަބްދުއްސައްތާރު
މުޙައްމަދު ހޮޅުދޫ ދާއިރާ، އަޙްމަދު ރިޔާޟް ތިމަރަފުށީ ދާއިރާ، އިބްރާހީމްދީދީ ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާ، ޙުސައިން ރިޟާ
އާދަމް މާފުށި ދާއިރާ، މުޙައްމަދު ޢަލީ ދުވާފަރު ދާއިރާ، އަމީން ފައިޞަލް ކަނޑިތީމު ދާއިރާ، ޙުސައިން އިމްރާން
ލަޠީފް ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާ އަދި އަޅުގަނޑު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ހުޅުދޫ ދާއިރާ. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 270 ވަ ނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 191 ވަނަ
މާއްދާއަށް އިޞްލާޙުގެނައުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަ މައްސަލައަކީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަ ވާއިދަށް އަންނަނިވި
އިޞްލާޙުގެނައުން. -1 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ގެ 191 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވިގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.
ދެން ޓީވީ ސްކްރީނުން ތި ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމަޔަށް އައިސްފައި އޮތް އިޞްލާޙު.
އަޅުގަނޑު ހަމަ އިދާރީ މޭޒަށް ދަންނަވައިލާނަން މި އިޞްލާޙު ކިޔާލަދެއްވުމަށް.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ، 191 ވަނަ މާއްދާއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
އިޞްލާޙު. -1 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 191 ވަ ނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. -191
ގަރާރާއި ބިލާ ހުރި ތަފާތު. މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް ގަރާރެއް ހުށަހެޅިދާނެއެ ވެ. ބިލަކާ އަޅަ އިބަލާ އިރު
ގަރާރުގައި އަންނަނިވި ތަފާތު ހުރެއެވެ. އެއީ (ހ)- ގަރާރުގައި ބިލާ ޚިލާފަށް ދީބާޖާއެއް އެކުލެވިގެންވުން. (ށ)-
ހުށަހެޅިފައިވާ ގަރާރެއް ގައި ހިނގާނެ ބަހުސާ ގުޅޭ މައުޟޫޢަކަށް އޮތް ގަރާރަކަށްނުވުން. (ނ)- ގަރާރު
ބަލައިގަންނަން ވޯޓަށް އަހާނީ ގަރާރުގެ އިބުތިދާއީ ބަހުސް ފެށުމުގެ ކުރިން ގަރާރު ބަލައިގަންނަން ފެންނަކަމަށް
1

އާންމު ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ފާސްވެއްޖެ ނަމަ އިބުތިދާއީ ބަހުސްކުރުމަށް ފަހު އެ ގަރާރު ދެން ދަތުރުކުރާނީ އެ ގަރާރާ ގުޅޭ ކޮމިޓީއަށެ ވެ. ގަރާރު
ބަލައިގަންނަން ފެންނަކަމަށް ފާސްނުވެއްޖެ ނަމަ އެ ގަރާރު ބާޠިލުވީއެވެ. އެ ގަރާރާ މެދު އިތުރު ބަހުސްކުރުމެއް
ނޯންނާނެއެވެ. (ރ)- ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިމި، އެ ގަރާރު މަޖިލީހުން ފާސްވުމުން ބިލު ތަސްދީގުކުރުމަށް އޮންނަ
އުސޫލުން ތަސްދީގު ކުރުމަށް ފޮނުވަން ނުޖެހުން. -2 މި އިޞްލާޙަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި
އިޞްލާޙު ފާސްކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީމާ، ހަމަ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލާނަން. ފޭދޫ ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަ ވާއިދުގެ 272 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ވާ ގޮތު ގެ
މަތީން ގަވާއިދުގެ 90، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 91 ވަނަ މާއްދާއަށް އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވަނީ
ޢަބްދުލްޙަންނާން އަބޫބަކުރު، ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ. މީގައި ނެތް މާބޮޑު އަނެއްހެން ތަފާތެއް. ކުޑަކުޑަ ޑީޓެއިލްސްކޮށް،
ތަފުސީލުކޮށް މި ބޭއްވުމުގެ ނިޔަތުގައިހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި އިޞްލާޙު
ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، މި އިޞްލާޙުގައި މި ވާ ގޮތް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ގަވާއިދުގެ 91 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވިގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް ގަރާރެއް
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. ބިލަކާ އަޅަ އި ބަލާ އިރު ގަރާރެއްގައި އަންނަނިވި ތަފާތު ހުރެއެވެ. (ހ)- ގަރާރާއި ބިލާ ޚިލާފަށް
ގަރާރުގައި ދީބާޖާއެއް އެކުލެވިގެންވުން. އެހެންވީމާ، މިގޮތުން ބަލާ އިރު މީގެ (ށ)، (ނ) އަށް މި އިޞްލާޙު މި
އަންނަނީ މީގެ. އަންނަ އިރު މީގެ (ށ)ގައި މި ވަނީ މަޖިލީހަށް ކުރިން ހުށަހެޅިގެން ކުރިއަށްދާ ގަރާރެއްގެ
މައުޟޫޢަކަށް އޮތް ގަރާރަކަށްނުވުން. މައުޟޫޢަކަށްވާ ގަރާރަކަށްނުވުން. ދެން މީގެ (ނ)ގައި ގަރާރުގެ އިބުތިދާއީ
ބަހުސް ފެށުމުގެ ކުރިން ގަރާރު ބަލައިގަންނަން ވޯޓަށް އަހަންވާނެއެ ވެ. އެގޮތުން ގަރާރު ބަލައިގަންނަން ފެންނަކަމަށް
ފާސްވެއްޖެ ނަމަ އިބުތިދާއީ ބަހުސްކުރުމަށްފަހު އެ ގަރާރު ދެން ދަތުރުކުރާނީ އެ ގަރާރާ ގުޅޭ ކޮމިޓީއަކަށެ ވެ.
އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު އިޞްލާޙެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަދި ގަރާރު ބަލައިގަންނަން
ފެންނަކަމަށް ފާސްވެއްޖެ ނަމަ އެ ގަރާރަށް، ފާސްނުވެއްޖެ ނަމަ އެ ގަރާރު ބާޠިލުވެ އެ ގަރާރާ މެދު އިތުރަށް
2

އާންމު ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބަހުސްކުރުމެއް ނޯންނާނެއެވެ. އެހެންވީމާ، މިއީ މި އޮތް އިޞްލާޙަކީ މީގެ. އެހެންވީމާ، މި އިޞްލާޙު މިގޮތަށް
ފާސްކުރުމަށް އަދި މީގެ އިތުރަށް (ރ) އެއް އެބަ އޮތް. ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިމި އެ ގަރާރު މަޖިލީހުން ފާސްވުމުން ބިލު
ތަސްދީގުކުރަން އޮންނަ އުސޫލުން ތަސްދީގުކުރަން ފޮނުވަންނުޖެހެއެވެ. އެއީ ގަރާރާ އި ބިލާ ހުންނަ ތަފާތަކީ އެއީ. އެ
ވާހަކަ އެބަ އޮވޭ 91 ވަނަ މާއްދާގެ މަޖިލީހުގައި މިހާރު ވެސް ގަވާއިދުގައި. އެއީ ގަރާރެއްވެއްޖެއްޔާ ތަސްދީގުކުރަން
ފޮނުވާކަށްނުޖެހޭ. އެކަމަކު ބިލެއް ވެއްޖެއްޔާ ތަސްދީގުކުރަން ފޮނުވަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު
އިޞްލާޙެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. މިހާރު ވެސް މި އިޞްލާޙު ނެތަސް ގަރާރުތައް މި ދަނީ ދާދި ހަމަ މި
ކަހަލަ ގޮތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، އިތުރަށް މީގެ މައްސަލަތައް އުފައްދާނެ ޖާގަ ކުޑަވާނެހެން ތަންކޮޅެއް ތަފުސީލުކޮށް
މިހާރު މި އޮތީ މި އިޞްލާޙުކުރެވިފައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ގޮތަށް މި ފާސްކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅަން.
އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅު ކޮންމެވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ތާއީދުކޮށްދެއްވައިފި އްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު، ހޮޅުދޫ ދާއިރާ.
ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ދެންމެ ހުށަހެޅުއްވި
ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފުރުޞަތުއަރުވަން އަމީން ފައިޞަލް، ކަނޑިތީމު ދާއިރާ.
ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަމީން ފައިޞަލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް މި އިޞްލާޙުން ފާހަގަވި ކަމަކީ މީގެން ހަގީގަތުގައި ހުށަހެޅޭ ގަރާރަކާއި ކުއްލި
މައްސަލައަކާ ދާދި އެއްހަމަޔަކުން މި ދަނީ. ކުއްލި މައްސަލަ ވެސް ބަލައިގަތުމަށް ފަހުގައި އެއަށް ބަހުސްކުރެވޭނެ.
އެހެންވީމާ، ގަރާރު ވެސް މި ބަދަލުވަނީ އެގޮތަށް. ގަރާރެއް ވެސް މެންބަރުންނަށް ބަހުސްކުރެވޭނީ މިހާރު މި
ގަވާއިދު ފާސްވާ ހިސާބުން. މި ގަވާއިދު ފާސްވާނެ. އެ ކަމަކާ އަޅުގަނޑު ޝައްކުކުރަނީކީ ނޫން. އެއީ ޕީ.އެން.ސީ
3

އާންމު ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
މެޖޯރިޓީ މިއަށް ތާއީދުކުރާ ކަމަށް މި ހުށަހެޅުން އޮތްގޮތަށް މި ކުރިއަށްދަނީ. އެހެންވީމާ، މި ގަވާއިދު ފާސްވާނެ.
އެހެންވީމާ، މި ގަވާއިދު ފާސް ވުމަށްފަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީ ހުގައި ކުއްލި މައްސަލައަކަށް ވެސް، ގަރާރަކަށް ވެސް
ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނުލިބޭނެ އެ ބަލައިގަތުމަށް ފަހު ނޫނިއްޔާމު. އެކަމަކު މިހާރު މި ގަވާއިދު މި އޮތްގޮތުން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚާއްސަކޮށް މައިނޯރިޓީއަށް އެބަ ލިބޭ ކުއްލި މައްސަލައެއް ބަލައިނުގަތަސް ގަރާރެއްގެ ގޮތުގައި
ހުށަހަޅައިގެން އެއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ އެއްޗެއް މަޖިލީހުގެ ފްލޯރގައި ބަހުސްކުރުމުގެ
ފުރުޞަތު. އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަ އަޅުގަނޑަށް އެއްގޮތަކަށް ވެސް ތާއީދުކުރެވޭ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ވެސް ކޮންމެވެސް ބަހެއް ބުނެވޭނެ ފުރުޞަތެއް ރައްޔިތު ންގެ މަޖިލީހުގައި އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަނީ.
މިހާރު އެހެންވީމަ ކުއްލި މައްސަލައެއްގައެ އް ވެސް ނޯންނާނެ، ގަރާރެއްގައެއް ވެސް ނޯންނާނެ. އެހެންވީމާ، މިއީކީ
އަޅުގަނޑަށް ބަލައިގަނެވޭނެ އިޞްލާޙެއް ނޫން ޢަބްދުލްޙަންނާން އަބޫބަކުރު، ތުޅާދޫ ދާއިރާ ހުށަހަޅާފައި މި އޮތީކީ.
އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން މިއަދުގެ މަޖިލިސް ހިނގާނީ ރައްޔިތުން ދެއްވި މެޖޯރިޓީއާ އެއްގޮތަށް.
އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ، ހަމަ ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހުންނާނެ މި އިޞްލާޙު އަންނާނެ
ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މާ ކުރިން ވެސް ހަމަ އުއްމީދުކޮށްގެން އިނީ. އެހެންވީމާ، މީތި ފާސްކުރާ ތަނެއްގައި
އަޅުގަނޑު ބޭނުމެއްނޫން އަޅުގަނޑުގެ އެއްވެސް ބައިވެރިވުމެއް އޮންނާކަށް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ހެޔޮދުޢާ ސަލާން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީން މި ނުކުމެލަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެންމެ ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަމީން ފައިޞަލް އެ
ހުށަހެޅުއްވީ ހުށަހެޅުމެއް ނޫން. އެ މަނިކުފާނުގެ ކަންބޮޑުވުމެއް ނުވަތަ އެ މަނިކުފާނު ދެކޭގޮތް. ދެން އެހެންވީމާ،
އިތުރު އެއްވެސް މެންބަރެއްގެ އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް ނެތް. ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ
ހުށަހަޅުއްވައި ، ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު މި ވަނީ ތާއީދު ވެސް
ކުރައްވާފައި. އެއީ މި ގަވާއިދުގެ 191 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ)އަށް މި ގެނެ ވޭ އިޞްލާޙުގެނައުމަށް.
އެހެންވީމާ، އިތުރު އެއްވެސް އެހެން މެންބަރަކު ޚިޔާލުފުޅެއް ނެތް. އަދި މިކަމާ ދޭތެރޭގައި އިތުރު ބަހުސެއް
ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ބޭނުމެއްނުވާތީވެ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެންމެ ހުށަހަޅުއްވައި ތާއީދު ލިބިވަޑައިގެންނެވި ގޮތަށް ވޯޓަކަށް
ދަންނަވައިލާނަން. 191 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) އަށް މި ގެނެވޭ އިޞްލާޙުގެނައުމާ ދޭތެރޭގައި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަނަނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވޯޓުދެއްވުން) ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
4

އާންމު ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާގުން ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް 191 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ)އަށް މި
ގެނެވުނު އިޞްލާޙު ފާސްވީކަމަށް ދަންނަވަން. އެޖެންޑާގައި އިތުރު މަސައްކަތެއް މިއަދަކު ނެތް. އެހެންކަމުން،
އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮމިޓީ މިހާހި ސާބުން ނިންމައިލަން. ހުރި ހާ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަޑައިގެންދެއްވީތީ ވަރަށް ބޮޑަށް
ޝުކުރުއަދާކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
____
5